

Η εμπειρία από την εφαρμογή της νομοθεσίας για την προστασία των προσωπικών δεδομένων στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες

Εν όψει της αναθεώρησης της οδηγίας e-Privacy (2002/58/ΕΚ).

-

Β. Προσωπικά δεδομένα στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες: Απόρρητο, ασφάλεια, δεδομένα θέσης και κίνησης

Ευφροσύνη Σιουγλέ
sefrosini at dpa.gr

ΑΡΧΗ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ
ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

www.dpa.gr

Καταγραφή συνδιαλέξεων (1/2)

Οδηγία 2002/58/EK (αρ. 5 παρ. 1) - ν.3471/2006 (αρ. 4 παρ. 3)

- Επιτρέπεται, κατ' εξαίρεση, η καταγραφή συνομιλίας επαγγελματικού χαρακτήρα,
 - μόνο όταν είναι αναγκαίο να αποδεικνύεται ότι έλαβε χώρα και είχε συγκεκριμένο περιεχόμενο,
 - όχι γενικά σε κάθε περίπτωση επικοινωνίας επαγγελματικού χαρακτήρα.
- Δεν απαιτείται **συγκατάθεση** και των δυο μερών αλλά **προηγούμενη ενημέρωση** του μέρους που δεν έχει την πρωτοβουλία της καταγραφής:
 - με ηχογραφημένη ειδοποίηση πριν την έναρξη της κρίσιμης συνδιάλεξης.
 - **Ετήσια Έκθεση της Αρχής 2006 (σελ. 78)/ Δεκάδες απαντητικά έγγραφα.**
- Καταγραφή συνδιαλέξεων πελατών με **απειλητικό περιεχόμενο**:
 - δεν εμπίπτει στην διάταξη του άρθρου 4 παρ. 3 ν.3471/2006 και
 - υπερβαίνει την **αρχή της αναλογικότητας,**
 - αφού για την υλοποίησή της θα πρέπει να καταγράφονται όλες ανεξαιρέτως οι κλήσεις.

ΑΡΧΗ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ
ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

www.dpa.gr

Καταγραφή συνδιαλέξεων (2/2)

- Καταγραφή συνδιαλέξεων για **εκπαιδευτικούς σκοπούς**: δεν εμπίπτει στη διάταξη του αρ. 4 παρ. 3 ν.3471/2006.
- Καταγραφή εξερχόμενων κλήσεων από τον πάροχο προς το συνδρομητή/χρήστη:
 - η καταγραφή πραγματοποιείται **στο ίδιο πλαίσιο/σκοπούς** με τις εισερχόμενες κλήσεις,
 - **ενημέρωση** του συνδρομητή για την καταγραφή **μόλις απαντήσει**.
- Καταγραφή συνδιαλέξεων για εμπορική προώθηση προϊόντων/υπηρεσιών:
 - εξετάζεται από την Αρχή,
 - από το γεγονός της έρευνας/προσφοράς δεν **τεκμηριώνεται απαίτηση**, για κάποιο από τα δύο μέρη, που πρέπει να καταγραφεί ώστε να αναζητηθεί σε περίπτωση **αμφισβήτησης**,
 - μπορεί να **ενεργοποιείται** με την **αποδοχή της προσφοράς**.
- Απόφαση 86/2015:
 - επιτρέπεται καταγραφή κλήσεων από τους **παρόχους** για τη **διασφάλιση ποιότητας** λόγω σχετικών αποφάσεων της ΕΕΤΤ (488/82/15-7-2008 και 621/011/27-9-2011).

ΑΡΧΗ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ
ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

www.dpa.gr

Αναθεώρηση Οδηγίας/Πρόταση Κανονισμού Καταγραφή συνδιαλέξεων

- Καταγραφή συνδιαλέξεων: δεν περιλαμβάνεται στην Πρόταση Κανονισμού.
- Αποσαφήνιση: τι περιλαμβάνεται στην «άλλη επικοινωνία επαγγελματικού χαρακτήρα» που είναι απαραίτητο να αποδεικνύεται.
- Εφαρμογή του Γενικού Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 για την προστασία των προσωπικών δεδομένων στην καταγραφή των συνδιαλέξεων.

ΑΡΧΗ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ
ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

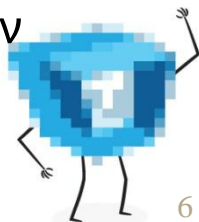
www.dpa.gr

Δεδομένα κίνησης

Οδηγία 2002/58/EK (αρ. 6) – ν.3471/2006 (αρ. 6)

- Επιτρέπεται η επεξεργασία δεδομένων κίνησης συνδρομητών/χρηστών για:
 - σκοπούς **μετάδοσης της επικοινωνίας και χρέωσης,**
 - χρέωση/πληρωμή **έως 12 μήνες,** εκτός αμφισβήτησης/μη εξόφλησης λογαριασμού,
 - εμπορική προώθηση υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή παροχή υπηρεσιών προστιθέμενης αξίας:
 - με την **προηγούμενη συγκατάθεση** συνδρομητή/χρήστη,
 - μετά από κατάλληλη **ενημέρωση.**
- Υποχρέωση **καταστροφής ή ανωνυμοποίησης** των δεδομένων κίνησης μετά την εκπλήρωση σκοπού επεξεργασίας.

Δεδομένα θέσης

Οδηγία 2002/58/ΕΚ (αρ. 9) – ν.3471/2006 (αρ. 6)

- Επιτρέπεται η επεξεργασία δεδομένων θέσης για την παροχή υπηρεσίας προστιθέμενης αξίας
 - μόνο εφόσον αυτά **ανωνυμοποιηθούν**,
 - ή με την προηγούμενη **ρητή συγκατάθεση** συνδρομητή/χρήστη,
 - κατόπιν κατάλληλης **ενημέρωσης**.
- Πρέπει να παρέχεται σε συνδρομητή/χρήστη δυνατότητα προσωρινής άρνησης επεξεργασίας με απλά μέσα και ατελώς.
- Κατ' εξαίρεση, επιτρέπεται η επεξεργασία δεδομένων θέσης,
 - χωρίς **προηγούμενη συγκατάθεση** συνδρομητή/χρήστη,
 - μόνο για τον **εντοπισμό του καλούντος** σε περιπτώσεις αντιμετώπιση καταστάσεων **έκτακτης ανάγκης** (πράξη της ΑΔΑΕ).

ΑΡΧΗ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ
ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

www.dpa.gr

Πρόταση Κανονισμού - Δεδομένα ηλεκτρονικών επικοινωνιών (1/2)

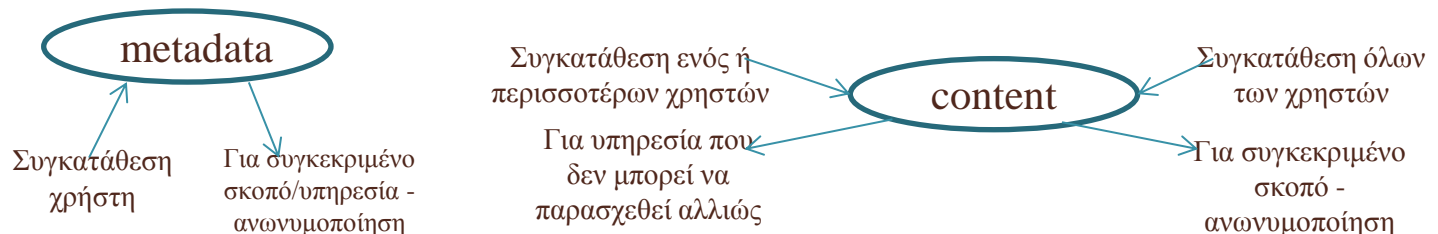
METADATA	CONTENT
type of device	email text
date / time	attachments
IP address	voice
location	video
operating system	chats
duration	photos
phone number	VoIP call
email address	
search query	

- Δεδομένα ηλεκτρονικών επικοινωνιών :
 - Ευρύς και τεχνολογικά ουδέτερος ορισμός που αφορά
 - κάθε είδους περιεχόμενο και τα σχετικά μεταδεδομένα (ΑΣ 14, αρ. 4 (3)α)).

- Περιεχόμενο (αρ. 4(3)(β)):

- Μεταδεδομένα:
 - δεδομένα που υποβάλλονται σε επεξεργασία στο δίκτυο για τη μετάδοση περιεχομένου,
 - προέλευση/προορισμός/ημερομηνία/ώρα/διάρκεια/είδος επικοινωνίας,
 - δεδομένα θέσης συσκευής που δημιουργούνται στο πλαίσιο παροχής υπηρεσίας ηλεκτρονικών επικοινωνιών (αρ. 4(3)(γ)),
 - πληροφορίες που είναι μέρος της εγγραφής σε υπηρεσία όταν υποβάλλονται σε επεξεργασία για τη μετάδοση περιεχομένου (ΑΣ 14).

- Υποχρέωση διαγραφής/ανωνυμοποίησης περιεχομένου/μεταδεδομένων.

Πρόταση Κανονισμού - Δεδομένα ηλεκτρονικών επικοινωνιών (2/2)

METADATA	CONTENT
type of device	email text
date / time	attachments
IP address	voice
location	video
operating system	chats
duration	photos
phone number	VoIP call
email address	
search query	

- **Ανάλυση περιεχομένου:** επεξεργασία που **ενέχει υψηλό κίνδυνο** για δικαιώματα/ελευθερίες αρ. 35/36 GDPR (ΑΣ 2,19, αρ. 6(3)(β)).

- **Μεταδεδομένα:** δύναται να αποκαλύψουν **πολύ ευαίσθητες** πληροφορίες (ΑΕ παρ.2.2, ΑΣ 2).

- Εκτίμηση αντικτύπου/προηγούμενη διαβούλευση:
 - εάν η **επεξεργασία μεταδεδομένων**, ιδίως με χρήση νέων τεχνολογιών
 - ενδέχεται να επιφέρει **υψηλό κίνδυνο** για δικαιώματα/ελευθερίες (ΑΣ 17).
- Αποσαφήνιση/διευκρίνιση ότι:
 - Απόρρητο δεδομένων: προστασία όχι μόνο κατά τη μετάδοση (**in transit**) (ΑΣ 15), αλλά και στην αποθήκευση (**when stored**).
 - Ανάλυση περιεχομένου/μεταδεδομένων: **συγκατάθεση όλων** των εμπλεκόμενων χρηστών.
 - Σκοπός «**στοχευμένης**» **διαφήμισης**: δεν θα μπορούσε να εμπίπτει στην εξαίρεση επεξεργασίας περιεχομένου του αρ. 6 (3) (α).

Διατήρηση δεδομένων (1/2)

Οδηγία 2006/24/EK (αρ. 3) - ν.3917/2011 (αρ. 1)

- Υποχρεωτική προληπτική διατήρηση δεδομένων κίνησης, θέσης και αναγνώρισης συνδρομητών/χρηστών για σκοπούς διερεύνησης, διαπίστωσης και δίωξης **σοβαρών ποινικών αδικημάτων**.
 - Δεν εφαρμόζεται στο περιεχόμενο των επικοινωνιών.
- Το Δ.Ε.Ε. **κήρυξε ανίσχυρη** την Οδηγία 2006/24/EK.
- Απόφαση Δ.Ε.Ε. της 8/4/2014 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-293/12 και C-594/12 (“Digital Rights Ireland”):
 - η Οδηγία παραβιάζει την αρχή της αναλογικότητας ερμηνευόμενη υπό το πρίσμα αρ. 7, 8 και 52 παρ. 1 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, καθότι συνεπάγεται
 - **πολύ εκτεταμένη και ιδιαίτερος σοβαρή επέμβαση** στα θεμελιώδη δικαιώματα,
 - χωρίς η επέμβαση αυτή να περιορίζεται **στο απολύτως αναγκαίο**.
- Η επέμβαση αφορά **σχεδόν στο σύνολο του ευρωπαϊκού πληθυσμού**:
 - διατήρηση **χωρίς καμία διάκριση/περιορισμό/εξαιρέση** σε σχέση με τον επιδιωκόμενο σκοπό, **του συνόλου**: συνδρομητών/χρηστών, μέσω ηλεκτρονικής επικοινωνίας και δεδομένων κίνησης.

Διατήρηση δεδομένων (2/2)

Οδηγία 2002/58/EK (αρ. 15, παρ. 1)

- Πρόβλεψη **δυνατότητας** διατήρησης δεδομένων ηλ. επικοινωνιών από τα κράτη μέλη για λόγους εθνικής ασφάλειας/δίωξης εγκλήματος.
- Απόφαση Δ.Ε.Ε. της 21/12/2016 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-203/15 και C-698/15 (“Tele2/Watson”).
- Αντιβαίνει προς το αρ. 15 παρ.1 της Οδηγίας 2002/58/EK (αρ. 7, 8, 11 και 52 παρ.1 του Χάρτη) **εθνική ρύθμιση** που προβλέπει, προς το σκοπό καταπολεμήσεως του εγκλήματος,
 - γενική, χωρίς διάκριση/εξαίρεση διατήρηση του συνόλου των δεδομένων, όλων των συνδρομητών/χρηστών, αφορώσα όλα τα μέσα ηλεκτρονικής επικοινωνίας.
- Αντιθέτως, δεν αντιτίθεται στη θέσπιση εθνικής ρύθμισης που επιτρέπει, **προληπτικώς, τη «στοχευμένη» διατήρηση** των δεδομένων, η οποία περιορίζεται σε ό,τι είναι απολύτως αναγκαίο:
 - όσον αφορά τις κατηγορίες διατηρούμενων δεδομένων, τα πρόσωπα των οποίων τα δεδομένα διατηρούνται και το διάστημα διατήρησης.

ΑΡΧΗ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ
ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

www.dpa.gr

Πρόταση Κανονισμού Διατήρηση δεδομένων

- Δεν περιλαμβάνει ειδικές διατάξεις για τη διατήρηση δεδομένων (ΑΕ παρ 1.3).
- Διατηρεί το πνεύμα του αρ. 15 παρ. 1 Οδηγίας 2002/58/ΕΚ και το συνδέει με το αρ. 23(1)(α) – (ε) (Περιορισμοί) του Γενικού Κανονισμού 2016/679 (ΑΕ παρ 1.3),
- δίδοντας δυνατότητα θέσπισης εθνικής ρύθμισης διατήρησης δεδομένων για:
 - ασφάλεια του κράτους, εθνική άμυνας, δημόσια ασφάλεια,
 - δίωξη ποινικών αδικημάτων ή εκτέλεση ποινικών κυρώσεων,
 - άλλων σημαντικών στόχων, ιδίως σημαντικού (χρηματο)οικονομικού συμφέροντος,
 - ή λειτουργία εποπτείας που συνδέεται με την άσκηση δημόσιας εξουσίας για τα εν λόγω συμφέροντα (αρ. 11).
- Δεν περιλαμβάνεται στο αρ. 11 (Περιορισμοί) της Πρότασης Κανονισμού ρητή αναφορά στο Χάρτη και στην ΕΣΔΑ (ΑΕ παρ. 1.3).
- Με την παρούσα διατύπωση ενδέχεται να θεωρηθεί ότι τα κράτη μέλη έχουν μεγαλύτερο περιθώριο από αυτό της «στοχευμένης» και μόνο διατήρησης.
- Γνώμη 3/2016 Ομάδας Εργασίας Αρ. 29:
 - «Η ΕΚ θα πρέπει να αναφέρει ρητά ότι δεν θα εισαγάγει καμία νέα ευρωπαϊκή απαίτηση διατήρησης δεδομένων. Κάθε παρόμοια διατήρηση δεδομένων επικοινωνιών σε γενικές γραμμές πρέπει να απαγορευθεί στο αναθεωρημένο μέσο προστασία της ιδιωτικής ζωής».

ΑΡΧΗ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ
ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

www.dpa.gr

Ασφάλεια

Οδηγία 2002/58/EK (αρ. 4) – ν.3471/2016 (αρ. 12)

- Η ασφάλεια εκτιμάται βάσει του αρ. 17 Οδηγίας 95/46/EK.
- Λήψη ενδεδειγμένων τεχνικών και οργανωτικών μέτρων:
 - επίπεδο ασφάλειας: **ανάλογο προς τον υπάρχοντα κίνδυνο**,
 - λαμβάνοντας υπόψη: πρόσφατες τεχνικές δυνατότητες/κόστος εφαρμογής.
- Πρόσβαση **μόνο από εξουσιοδοτημένο προσωπικό** για αυστηρά νόμιμους σκοπούς.
- Προστασία από καταστροφή, απώλεια, αλλοίωση, αποθήκευση, πρόσβαση, αποκάλυψη.
- Εφαρμογή **πολιτικής ασφάλειας** σε σχέση με την επεξεργασία δεδομένων.
- **Παραβίαση προσωπικών δεδομένων (data breach):**
 - Γνωστοποίηση χωρίς περιττή καθυστέρηση, στις αρμόδιες εθνικές αρχές (ΑΔΑΕ, ΑΠΔΠΧ).
 - Φόρμα γνωστοποίησης: βρίσκεται στο διαδικτυακό τόπο της ΑΔΑΕ <http://www.adae.gr/online-ypiresies/koinopoiisi-parabiasis-prosopikon-dedomenon/>.
 - Ενημέρωση των θιγόμενων συνδρομητών/προσώπων, χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση.
 - Όχι αναγκαία η ενημέρωση: λήψη **κατάλληλων μέτρων προστασίας**.
 - Τήρηση **αρχείου** παραβιάσεων προσωπικών δεδομένων.
- **Ελάχιστη ενημέρωση της Αρχής** για περιστατικά παραβίασης προσωπικών δεδομένων.

ΑΡΧΗ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ
ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

www.dpa.gr

Αναθεώρηση Οδηγίας/ Πρόταση Κανονισμού - Ασφάλεια

- Εφαρμογή υποχρεώσεων ασφαλείας Γενικού Κανονισμού 2016/679 και πρότασης Οδηγίας για Ευρωπαϊκό Κώδικα Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών (ΑΕ παρ. 1.3, 5.2).
 - Η ασφάλεια εκτιμάται υπό το πρίσμα αρ. 32 του Κανονισμού (ΑΣ 37).
- Αποφυγή επικαλύψεων των Κανονισμών – διαγραφή αρ. 4 Οδηγίας 2002/58/ΕΚ (ΑΕ παρ. 1.2).
- Αναγνώριση της σημασίας της ανωνυμοποίησης (αρ. 6(2)(c) και 6(3)(b)).
- Υποχρέωση παροχών υπηρεσιών για ενημέρωσης χρηστών : ανιχνευθέντες (detected) κινδύνους και μέτρα ασφαλείας για την αντιμετώπισή τους (ΑΣ 37, αρ. 17).
- Αποσαφήνιση αν:
 - η ενημέρωση αφορά τις παραβιάσεις ασφαλείας ή τη γενική εκπαίδευση των χρηστών,
 - θα επεκταθεί η υποχρέωση ενημέρωσης στους παρόχους λογισμικού ηλεκτρονικών επικοινωνιών (ΑΣ 8).

Ευχαριστούμε

Συνεχίζουμε...